

Între 18–19 ianuarie 2013 s-a desfășurat la Colegiul Noua Europă, în organizarea Grupului de Reflecție asupra Istoriei Politice și Sociale a secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea și a Facultății de Științe Politice a Universității din București, atelierul *Revoluții, reforme, modernități în lungul secol al XIX-lea*. Au participat specialiști în istorie, științe politice și sociologie din București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova și Sibiu. În total, au fost prezentate aproape douăzeci de lucrări pe teme diverse, reflectând fie preocupări de lungă durată ale cercetătorilor implicați, fie proiecte noi, aflate în diverse stadii de lucru.

Remarcăm comunicarea susținută de Pál Judit, *Elita politică din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, o prezentare a unui proiect amplu, de realizare a unei baze de date, instrument de lucru util, privind evoluția profesională și personală a reprezentanților elitei politice maghiare din Transilvania. Bazată pe numeroase documente inedite, de arhivă, a fost și comunicarea Nicoletei Roman, intitulată *Pentru sănătatea celor mici: politici și practici medicale referitoare la copii din Țara Românească (1800–1860)*, în care autoarea a analizat problema vaccinării împotriva vârsatului de vânt. Interesantă a fost și contribuția Ralucăi Alexandrescu, *Imaginea cetățeanului între legitimitatea istorică și legitimitatea politică în reflecțiile politice ale perioadei post '48*, cu un discurs concentrat asupra unui gânditor de orientare liberală astăzi mai puțin cercetat, Emanoil Chinezu. Un proiect interesant a fost propus de Andrei Florin Sora, *Avatarurile unei instituții de învățământ particular: Școala Superioară de Științe de Stat, 1871–1948*, dedicat studierii unei instituții practic necunoscute.

Concept foarte popular în ultimele decenii, însă mai degrabă invocat decât practicat, interdisciplinaritatea s-a regăsit în întregime în discuțiile generate de comunicări. Perspectivile diferite (istorice, politologice, sociologice) asupra evenimentelor din secolul al XIX-lea românesc nu pot fi conciliate decât prin dialoguri și renunțarea la pretenția corectitudinii absolute, a dominației unei științe asupra celeilalte.

Bogdan Popa

În data de 19 aprilie 2013, la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” s-a desfășurat colocviul cu tema *Războiul modern: dimensiuni culturale și politice*, în cadrul „Atelierului pentru studiul ideilor politice contemporane”. Gândit dintr-o perspectivă istorică și antropologică în egală măsură, colocviul și-a propus să abordeze relația de întrepătrundere și condiționare existentă între modul de purtare a războiului, pe de o parte, respectiv mentalul colectiv și acțiunea politică, pe de altă parte. Orizontul de timp avut în vedere a fost cuprins între secolele al XVI-lea – al XX-lea, de la afirmarea armelor de foc până la războiul tehnologizat contemporan.

Amintim, pentru perioada de început a fenomenului, comunicarea lui Claude Karnoouh, *La originile războiului modern: Marignan, 1515*, consacrată modului în care armele de foc – tunurile și arcebuzele – au modificat nu numai desfășurarea efectivă a luptelor, dar întregul sistem militar, de la componența și pregătirea armatelor, până la codul moral de purtare a războiului. În acest sens, autorul a remarcat importanța tehnicii și implicit a pregătirii științifice, care s-au substituit tot mai mult forței fizice și curajului pur și simplu ca argumente ale victoriei, precum și eficiența sporită a bancherilor care asigurau sumele pentru plata soldelor și logistică, invers proporțională cu angajamentul cavaleresc medieval, specific sistemului suzerano-vasalic.

Pentru secolul al XX-lea, menționăm comunicarea lui Laurențiu Constantiniu, „*Străns uniți în jurul partidului*” – războiul și mobilizarea sovietică în anii 1930, ilustrativă pentru morfologia și

impactul războiului în epoca industrială, cu nevoia organizării producției pentru apărare și a pregătirii de masă a populației. În context, s-a evidențiat rolul reprezentărilor imaginare în precizarea consensului social negativ (teama comună de străinătate), reprezentări întreținute în particular prin intermediul aparatului de propagandă.

Problematica războiului modern este așadar una complexă, care depășește limita fronturilor și angajează material și simbolic întreaga societate. În aceste condiții, tratarea sa interdisciplinară ni se pare o necesitate metodică.

Alexandru Mamina